

**İz
bırakmadan
yaşamak
mümkün
mü?**

DİJİTAL → AYAK İZİ VE ETİK

Bakın! Dün yüklediğim
fotoğraf tam 100
beğeni aldı!

Vay be, ünlü
oluyosun resmen!

Evet ama
yanlışlıkla
okulun konumunu
da paylaşmışsın!

Yani?
Onu kim
görecek ki?

SİBER
DÜNYADA
GÜVENDE
KAL!

⇒ DİJİTAL AYAK İZİ =
İTERNETTE BIRAKTIĞIN
İZLER

İnternette
yaptığınız her
şey—fotoğraf,
video, oyun,
konum—bir iz
bırakır.

Yani oyun
oynarken
bile mi?

Aktif İzler:

Fotoğraf, yorum,
video (bilinçli
paylaşımlar)

Pasif İzler:

Konum gibi arka planda,
farkında olmadan
toplanan bilgiler

Evet Daichi.
İzler iki türlüdür:
aktif ve **pasif**.

Yani yanlışlıkla
paylaştığım
bir şeyi
silsem bile
hâlâ kalıyor mu?

Evet, Aiko.
Çünkü biri
onu
kaydetmiş
olabilir.

Demek ki
yıllar önce
yazdığım
yorum hâlâ
duruyor
olabilir.

Gerçekten
mi?

DİJİTAL AYAK İZİ

HİKÂYE YENİ BAŞLIYOR!

★ KALICI
★ GÖRÜNÜR
★ TEHLİKELİ

Dijital ayak izimiz
neden önemli
biliyor musunuz?

Bir paylaşımı silseniz dahi
kalmaya devam edebilir, onu
başkaları görebilir ve bu durum
sizin için tehlikeli olabilir.

KALICI GÖRÜNÜR TEHLİKELİ

Evet Miyu.
İnternet
unutmaz.

Yani
geçen yıl sildiğim
kedili videom
hâlâ bir yerde
olabilir mi?

Kuzenim
iş görüşmesinde eski
paylaşımları yüzünden
çok utanmıştı. Bu da
dijital ayak izi mi?

Aynen öyle Riku.
Paylaşımlarımız
geleceğimizi
etkileyebilir.

Benim paylaşımlarım
hep şaka üzerine,
tekrar tekrar izlenirse
komedi kralı olurum
desene.

Belki de ileride
"keşke paylaşmasaydım"
dersin. Belli olmaz
Haruto?

Unutmayın!
Bugün bıraktığınız iz,
yarın sizi
tanımlayabilir.

★ KALICI ★
★ GÖRÜNÜR ★
★ TEHLİKELİ ★

Şimdi size üç farklı
kişinin hikâyesini
göstereceğim.
İyi izleyin!

Hesabı hackleniyor, yabancılar fotoğraflarını yeniden paylaşıyor.

ZEYNEP

HACKED!

Çok korkunç! Benim de başıma gelse çok üzülürdüm.

Efe küçükken
komik bir video yüklüyor.

Yıllar sonra *Efe büyüdüğünde*
videoyu silmeye çalışıyor

ama video hâlâ farklı
sayfalarda görülüyor.

İşte bu yüzden
dikkatli olmak
lazım Haruto.

Ali küçükken bir web sitesine saçma bir yorum yazıyor. Yıllar sonra büyümüş Ali aynı yorumu görüyor, altında hâlâ tepkiler var.

İnternetteki izlerimiz
bazen yıllar sonra bile
bizi bulur.

Vay
canına!

BIRAKTIĞIN İZİ BİL,
GÜVENDE KAL!

Siber güvenlik
merkezi mi?

Hayır çocuklar,
dijital etik
konusunu
öğreneceğiz.

Bize hacker
yakalamayı mı
öğretecekler?

SİBER GÜVENLİK MERKEZİ

Hoş geldiniz arkadaşlar!
Bugün size dijital dünyada
doğru olanı yapmanın ne
kadar önemli olduğunu
anlatacağım.

Dijital etik,
internette doğru,
saygılı ve bilinçli
davranmaktır.

ETİK / ETİK DEĞİL

Arkadaşına doğum
gününde güzel bir
mesaj yazmak

Arkadaşının kötü bir
fotoğrafını izinsiz
paylaşmak

Tanımadığın birinden
gelen mesajı
cevaplamak

Paylaşmadan önce
her zaman düşünün:
Bu paylaşım beni
ya da başkasını
üzer mi?

Sanırım ben de
bazen düşünmeden
paylaşıyorum.

Harikasınız
arkadaşlar!
İşte *dijital etik*
farkına varmakla
başlar.

Artık
daha dikkatli
olacağım.

Ben gizlilik
ayarlarımı
değiştireceğim.

DİJİTAL ETİK

DOĞRU OLANI YAPMAK

*Unutmayın!
Etik davranmak
sadece sizi değil,
çevrenizi de korur!*

DİJİTAL İZLERİMİZİ NASIL KORUYABİLİRİZ?

Şimdi sizi gruplara
ayıracağım. Her grup dijital
dünyada kendini korumak
için neler yapılabileceğini
tartışacak.

Bence ilk iş,
gizlilik ayarlarını
kontrol etmek
olmalı.

Doğru...
Ayrıca fazla
paylaşmamak
lazım.

Tanımadiğimiz
insanlarla
konuşmamalıyız.

Paylaşmadan
önce her zaman
düşünmeliyiz.

Harika! Bu kurallar sadece sizi değil, ailenizi de koruyacak!

- ✓ Gizlilik ayarlarını kontrol etmek
- ✓ Aşırı paylaşımdan kaçınmak
- ✓ Tanımadığımız kişilerle iletişim kurmamak
- ✓ Paylaşmadan önce düşünmek

NE YAPABİLİRİZ?

KÜÇÜK ADIMLAR,
BÜYÜK GÜVENLİK!

Artık konum
paylaşmayacağım.

Paylaşımlarımı
azaltacağım.

Gizlilik ayarlarımı
gözden geçireceğim.

**Unutmayın:
Güvende kalmak
bizim elimizde!**

Arkadaşlar
bugün çok Şey   rendik.
Ama size son bir soru
sormak istiyorum:
Bugün bıraktı ınız
dijital izler, 10 yıl sonra
sizi nasıl gösterecek?

GELECEĞE İZ
BIRAKMIAK

**Ben büyüyünce
bilim insanı olmak
istiyorum. İnsanlar benim
paylaşımlarıma baktığında,
ne kadar meraklı ve
çalışkan biri, desin.**

Ben komedyen olacağım.
Ama insanlar paylaşımlarıma
bakıp sadece dalga geçen biri
değil, mutlu eden biri
olduđumu görsün.

Ben yazar olmak istiyorum.
Yazdıklarımın iz bırakmasını
ama güzel duygular bırakmasını
isterim.

**Ben bilgisayar mühendisi
olmak istiyorum. Dijital izlerim
de beni sorumlu ve dikkatli biri
olarak gösterebilir.**

Ben dünyayı gezmek
istiyorum! Fotoğraflarım
bana güzel anılar hatırlatsın,
tehlike getirmesin.

Ben doktor olmak istiyorum.
İnsanların bana güvenmesini
istiyorum. O yüzden paylaşımlarımda
dikkatli olacağım.

Harika hayalleriniz var.
İşte bu yüzden dijital izlerinizi
bilinçli bırakmalısınız.
Siz internetin unutmadığını
bilerek davranırsanız, izleriniz
geleceğinize ışık olur.

BIRAKTIĞIN İZİ BİL, GÜVENDE KAL!

Bugün attığın adım,
yarının geleceğini şekillendirir.

➡ SON.

Ama her iz, yeni bir başlangıçtır.

Bu belge TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Destekleme Programı kapsamında 224B471 kod numarası ile desteklenen **“Tıkla Öğren, Güvende Kal: Gençler için Etkileşimli Siber Dayanıklılık Eğitimi”** projesi kapsamında üretilmiştir.

Kaynakça

Prof. Dr. Ömer Delialioğlu, Öğr. Gör. Dr. Orhan Aslan, ODTÜ Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (İçerik Sağlayıcı)

ChatGPT 5 (Hikayeleştiren ve Görselleştiren)

Yener Şentürk, Senarist (Hikaye Revizyon)

Bilgi Notu

Karakterlerin ve mekanların tüm özelliklerinin korunarak (göz, saç, kıyafet, renk, şekil, karakter pozisyonu vb.) hikaye boyunca kullanılması için ChatGPT'ye yönerge verilse de, ChatGPT'nin karakterleri ve mekanları her sayfada yeniden oluşturduğu gözlemlendi. Bu yüzden kimi zaman öğretmenin kıyafet rengi değişti, kimi zaman tipi, kimi zaman ise sınıfın şekli... :) FAKAT yine de mesajları aktarmamızı sağladı.